

TEFTİŞİN YASAL DAYANAKLARI VE EĞİTİM MÜFETTİŞLERİNİN YASAL GÖREVLERİ

*Yasemin Karaman KEPENEKÇİ**

GİRİŞ

Bir kamu girişimi olan eğitimde işgörenlerin davranışlarının denetlenmesi sistemin işleyişi açısından büyük önem taşır. Bu yüzden eğitimde teftiş ile ilgili yasal düzenlemelerin yapılması, bu alandaki çalışmaları kolaylaştırmak ve yasal güvenceye almak açısından bir zorunluluktur. Eğitim kurumlarında teftiş hizmetini yerine getirmek üzere atanan eğitim müfettişlerinin yine yasalardan kaynaklanan ve yerine getirmeleri gereken görevleri bulunmaktadır.

Bu çalışma iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde teftişin yasal dayanaklarda ne şekilde düzenlendiğine bakılmıştır. Bu amaçla 1982 Anayasası'nın teftişi içeren hükmü ele alınmış sonra da Devlet Memurları Kanunu'nda İller İdaresi Kanunu'nda, Milli Eğitimle ilgili kanunlarda, tüzük ve yönetmeliklerde teftiş ile ilgili düzenlemeler incelenmiştir.

İkinci bölüm müfettişlerin yasal görevlerine ayrılmıştır. Bu görevler, inceleme, araştırma, denetim, rehberlik-mesleki yardım ve soruşturma başlıkları altında ele alınmış, ilgili mevzuatta bu görevlerle ilgili olarak yapılan düzenlemeler üzerinde durulmuştur. Ayrıca bu görevlerin birbirleri ile olan ilişkileri bu bölümde incelenmiştir.

A. Teftişin Yasal Dayanakları

Türk Eğitim Sisteminde, teftiş alt sisteminin uygulanması yasal hükümlerle düzenlenmiştir. Gerek 1982 Anayasası'nda gerekse ilgili kanun, tüzük ve yönetmeliklerde konu ile ilgili ayrıntılı düzenlemeler yapılmıştır. Aşağıda bu konu derinlemesine ele alınacaktır.

* A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Eğitim Yönetimi ve Planlaması Bölümü Araştırma Görevlisi

I. 1982 T.C. Anayasası'nda Teftiş

Bu Anayasa'nın "Eğitim ve öğretim, Atatürk İlkeleri ve İnkılapları doğrultusunda, çağdaş bilim ve eğitim esaslarına göre Devletin gözetim ve denetimi altında yapılır. Bu esaslara aykırı eğitim ve öğretim yerleri açılmaz" hükmü ile, eğitimin denetimi Anayasa güvencesi altına alınmıştır.

II. İlgili Kanunlarda Teftiş

1) 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda Teftiş

Devlet Memurları Kanunu'nun 110. maddesinde "sicil dosyası" ile ilgili bir hüküm bulunmaktadır.

"Her Devlet Memurunun bir sicil dosyası bulunur. Sicil amirleri tarafından düzenlenecek sicil raporları ile varsa müfettişler tarafından verilen denetleme raporları ve memurların mal beyannemeleri sicil dosyalarına konulur"

Bu hüküm ile dolaylı olarak, müfettişlerin denetimleri sonunda işgörenin değerlendirilmesinde yararlanılacak bir rapor vermeleri öngörülmektedir.

2) 5442 Sayılı İller İdaresi Kanunu'da Teftiş

Bu kanunun 9/b maddesine göre valiler, adli ve askeri teşkilat dışında kalan bütün Devlet daire, müessese ve işletmelerini, özel işyerlerini, özel idare, belediye, köy idareleriyle, bunlara bağlı tekmil müesseseleri denetler, teftiş eder. Bu denetleme ve teftişi Bakanlık veya genel müdürlük müfettişleriyle veya bu dairelerin amir ve memurlarıyla da yapılabilir.

Eğitim müfettişleri ve müfettiş yardımcıları bu kanunun hükümlerine göre valilikçe verilecek soruşturma emirleri ile ilköğretim dışında kalan resmi ve özel-öğretim kurumlarında görevli öğretmen, yönetici ve diğer personel hakkında soruşturma yapmaya yetkilidirler.

3) Milli Eğitim ile İlgili Kanunlarda Teftiş

a) 1702 Sayılı İlk ve Orta Tedrisat Muallimlerin Terfi ve Tecziyeleri Hakkında Kanun

Bu kanunun aşağıdaki 16. maddesine göre öğretmenlerin bir yüksek dereceye ilerleyebilmesi, bir çok etmenin yanında, müfettişlerin raporlarına da bağlı olmaktadır.

“İlk ve orta tedrisat muallimlerinin terfilerine esas, kıdemle beraber vazifelerindeki muvaffakiyetlerdir. Bu derecenin kıdem müddetini ikmal etmiş bulunan bir muallimin daha yüksek bir dereceye terfi edebilmesi şu vesikalarla muvaffakiyetlerini ispat etmesine mütevakıftır.

A. İlk tedrisat muallimleri, müfettiş raporları ve maarif müdürlerinin müsbet mütalaalarıyla,

B. Orta tedrisat muallimleri, müfettiş raporları ve talim sicilleriyle.

b) 2287 Sayılı Maarif Vekaleti Merkez Teşkilatı ve Vazifeleri Hakkında Kanun

Bu kanunun aşağıda yazılı 10. maddesinde Milli Eğitim Bakanlığı'nda teftiş hizmetlerini yapacak birim ve bireylerle, bunların görevlerine ayrılmıştır.

“Teftiş heyeti, müfettiş sıfat ve selahiyetlerini haiz bir reis ve lüzumu kadar müfettişten teşekkül eder. Reisin vazifesi teftiş ve tahkik işlerine ait talimat emirleri ihzar, müfettişlerin çalışma tarzlarını tayin, teftiş faaliyetlerini takip, teftiş raporlarını tetkik ve tahlil ve neticelerini vekalet makamlarına bildirmektir.

c) 222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu

Bu kanunun 23. maddesindeki hüküm şu şekildedir.

“İlköğretim müfettişlikleri yönetmeliğine göre, bölgedeki özel ve resmi ilköğretim kurumları ile bütün dersane ve kursların ve yetişkinler eğitimi kurumlarının eğitim, öğretim ve yönetim işlerini ve çocuk kitaplıklarını teftiş ve murakabe etmek.”

Bu hüküm ile ilköğretim müfettişlerinin teftiş yapacakları yerler ve alanlar belirtilmiştir.

d) 625 Sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu

Özel öğretim kurumlarının mülkiyeti özel veya tüzel kişilere ait olmasına karşın bu kurumlar, Milli Eğitim Bakanlığı'nın denetim ve gözetimi altında öğretim yaparlar (Taymaz, 1933, s.37). Aşağıda bu kanunun teftiş ile ilgili maddelerinde yer alan hükümler verilecektir.

Her derece ve nitelikteki özel öğretim kurumları eğitim, öğretim ve yönetim bakımından Milli Eğitim Bakanlığı'nca özel yönetmeliğe göre teftiş ve denetlemeye tabi tutulur.

Özel okulların teftiş ve denetlemeleri, okulların özellik ve seviyeleri ile 8. maddeye göre belirlenen şartları koruyup koruyamadığı da dikkate alınarak yapılır (md. 43).

Amaç ve faaliyetleri arasında özel öğretim kurumu işletmeciliği bulunan tesislerin teftiş makamı Milli Eğitim Bakanlığı'dır. Bu gibi tesis, dernek ve şirketlerin işletmecilikle ilgili her nevi işlem, karar, faaliyet ve evrakını teftiş ve denetlemeye ve bu kurumların toplantılarında Hükümet komiseri bulundurmaya Milli Eğitim Bakanlığı yetkilidir. (Md. 44).

Sözleşmesi yürürlükte olan yönetici ve öğretmenlerden yetersizliğine iki teftiş ve denetleme raporuna dayanılarak Milli Eğitim Bakanlığı'nca karar verilenlerle, hizmete devamında sakınca görülenlerin Bakanlıkça verilmiş olan çalışma izni iptal olunur ve bu durum ilgili kuruma bildirilir. Bu bildiriş sözleşmesinin feshine ve ilgili kurumlarla ilişkisinin kesilmesine yeter sebep teşkil eder. (Md.45).

Özel öğretim kurumunun teftiş ve denetlemesi sırasında zaruret görülen durumlarda, Milli Eğitim Bakanlığı okulun müdürü ve öğretmenlerine işten el çektirilebilir. Bu takdirde Milli Eğitim Bakanlığı geçici olarak sorumlu bir müdür ve öğretmen atanması hususunda, kurumun mütalasını da gözönünde bulundurmak suretiyle, gerekli tedbiri alır (Md. 46).

e) 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu

Bu kanunun 17. maddesinin 2. fıkrasına göre, "Resmi, özel ve gönüllü kuruluşun eğitimle ilgili faaliyetleri, Milli Eğitim amaçlarına uygunluğu bakımından Milli Eğitim Bakanlığı'nın denetimine tabidir."

Aynı kanunun 56. maddesine göre; "Eğitim ve öğretim hizmetinin, bu kanun hükümlerine göre Devlet adına yürütülmesinden, gözetim ve denetiminden Milli Eğitim Bakanlığı sorumludur." Yine bu kanunun 58. maddesine göre; "Diğer Bakanlıklara bağlı okullar, Milli Eğitim Bakanlığı'nın gözetim ve denetimine tabidir. Gözetim ve denetim sonunda uygun eğitim ortamı ve niteliği taşımayan kurumlar usulüne uygun şekilde Milli Eğitim Bakanlığı'nca iptal edilir. Buna ait esaslar Bakanlar Kurulunca çıkarılan bir yönetmelikle düzenlenir."

Yukarıdaki hükümlerden de anlaşılacağı üzere, tüm kurumların eğitim ile ilgili etkinliklerini denetiminden Milli Eğitim Bakanlığı sorumludur.

f) 3797 Sayılı Milli Eğitim Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun

Bu kanunun 27. maddesi ile Teftiş Kurulu'nun çalışmaları ile ilgili düzenlemeler getirilmiştir. Buna göre;

“Teftiş Kurulu Başkanlığı, Bakandan alacağı emir veya onay üzerine Bakan adına aşağıdaki görevleri yapar;

a) Bakanlık teşkilatı ile Bakanlık kuruluşlarının her türlü faaliyet ve işlemleriyle ilgili olarak teftiş inceleme ve soruşturma işlerini yürütmek,

b) Bakanlığın amaçlarını daha iyi gerçekleştirmek, mevzuata, plan ve programa uygun çalışmasını temin etmek amacıyla teklifleri hazırlamak ve Bakana sunmak,

c) Özel kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak.

Teftiş kurulunun ve müfettişlerin görev, yetki ve sorumlulukları ile ilgili çalışma usulleri tüzükle düzenlenir.”

Sonuç olarak, Milli Eğitimle ilgili kanunlarda, eğitim sistemimiz içinde teftişe önemli bir yer verildiğini ve teftiş etkinliklerinin yasa kapsamında olduğunu söyleyebiliriz.

III. Milli Eğitimle ilgili Yönetmeliklerde Teftiş

1) Milli Eğitim Bakanlığı Teftiş Kurulu Tüzüğü ve Yönetmeliği

(9 Şubat 1993 tarih ve 21501 Sayılı Gazete’de yayınlanmıştır.)

Bu tüzük Milli Eğitim Bakanlığı Teftiş Kurulu’nun görevleri, Teftiş Kurulu Başkanı ve müfettişlerin çalışma esas ve usullerini, denetlenenlerin yükümlülüklerini saptamaktadır. Yönetmelik ise, Milli Eğitim Bakanlığı Teftiş Kurulu’nun görevleri ile Teftiş Kurulu Başkanı, müfettişler, müfettiş yardımcıları ve Teftiş Kurulu Şube Müdürlüğü’nün görev, yetki ve sorumluluklarını ve atamalarını, özlük haklarını ve Teftiş Kurulu ile müfettiş yardımcılarının çalışma esas ve usullerini, teftiş edenlerin sorumluluklarını kapsamaktadır.

2) İlköğretim Müfettişleri Kurulu Yönetmeliği

(21 Ocak 1991 tarih ve 2329 Sayılı Tebliğler Dergisi’nde yayınlanmıştır.)

Bu yönetmelik, Milli Eğitimi Bakanlığı İlköğretim müfettiş adaylarının nitelik, seçilme, yetiştirilme şekli, atama, mesleğe giriş, nakil, görev, yetki ve sorumlulukları ile ilköğretim müfettişleri kurulunun kuruluş, işleyiş, çalışma usul ve esaslarını düzenlemek amacıyla çıkarılmıştır (Md.1).

Bu yönetmelik Milli Eğitim Bakanlığı ilköğretim müfettişleri kurulu, ilköğretim müfettişleri ve ilköğretim müfettiş yardımcıları ile ilgili hususları kapsamaktadır (Md 2).

3) Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Kurumları Yönetmeliği

(31Ağustos 1992 tarih ve 2365 sayılı Tebliğler Dergisi'nde yayımlanmıştır.).

Bu yönetmeliğin 72. maddesinde okul müdürünün yetki ve sorumluluklarına ilişkin düzenleme yapılmıştır. Buna göre, müdür, kanun yönetmelik, program ve emirlere uygun olarak okulun bütün işlerini yürütme-ye, düzene koymaya, denetlemeye yetkilidir.

4) Eğitimi Güç Çocuklar İlkokulu Yönetmeliği

(1613 Sayılı Tebliğler Dergisi'nde yayımlanmıştır.)

Bu yönetmeliğin 55. maddesi okul müdürünün genel olarak görevlerine, 74. maddesi de bu okullarda teftişin nasıl ve kimler tarafından yapılacağına ayrılmıştır.

5) İlköğretim Kurumları Rehberlik ve Teftiş Yönergesi

(28 Ekim 1991 tarih ve 2346 sayılı Tebliğler Dergisi'nde yayımlanmıştır).

Bu yönerge Mill Eğitim Bakanlığı İlköğretim Müfettişleri Kurulu Yönetmeliğine dayanılarak hazırlanmıştır. Amacı, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı resmi ve özel ilköğretim kurumlarının teftişi ve teftiş gruplarının çalışma usul ve esaslarını düzenlemektir.

B. Milli Eğitim Müfettişlerinin Yasal Görevleri

I. Görevler

Her sistemde olduğu gibi eğitim sisteminde de çalışan işgörenlerin görevleri vardır. Görev, bir işte bir kişinin payına düşen eylem ve işlemlerdir. (Başaran, 1985, s.39). İşgörenler görevlerini yapmadığında örgütün işleyişi bozulur, kimi zaman da durur. Görev alanı bir kişinin belli bir makamın görevlerini yerine getirebilmesi için göstermesi gereken yeterlikleri kapsayan alandır (Bursalıoğlu, 1975, s.4). Eğitim işgörenlerinin bir kesimini oluşturan eğitim müfettişlerinin önemli görevleri vardır.

Seçkin (1978) tarafından yapılan bir araştırma müfettişlerin göstermesi gereken yeterlikler, görev alanlarına göre incelenmiştir. Bu görev alanları, program ve öğretim, personelcilik, öğrenci kişilik hizmetleri, işletmecilik, mesleki rehberlik, çevre ile ilişkiler ve değerlendirme başlıkları altında ele alınmıştır.

Müfettişlerin kurumlarda genel olarak yerine getirdikleri görevler şunlardır (Taymaz, 1933, s.31):

a) İçinde buldukları kurumların işlerini, amaç ve ilgili mevzuata uygunluk açısından, teftiş program ve esaslarına göre incelemek ve denetlemek.

b) Kurumlardaki işgörenlerin yeterliklerini, çalışmalarını, tutumlarını değerlendirerek, başarılarını artırma yönünde çalışmalar yapmak.

c) Teftiş sırasında karşılaşılan eksiklik, yanlışlık ve aksaklıkların giderilmesi için önlemler olarak mesleki ve kişisel sorunları çözümlenmede ilgililere yardımcı olmaya çalışmak.

d) Alanla ilgili inceleme ve araştırmalar yaparak kurs, seminer, konferans v.b.'ine katılmak.

e) Mesleki yayınları izleyerek kurumlardaki işgörelere tanıtmak.

f) Teftiş edilen kurum ve işgörelerin çalışmalarını nesnel olarak değerlendirmek

g) Yasa dışı eylemlerde bulunanlar hakkında inceleme ve soruşturma yapmak.

h) Yukarıda belirtilenlerin dışında kanun, tüzük ve yönetmeliklerde verilen görevleri yapmak.

Eğitim müfettişlerinin görevlerinin yasal temelleri vardır. Her kurumda olduğu gibi eğitim örgütünde de teftiş birimi tarafından yönetmelik hazırlanır ve bu yönetmelikte teftiş kurulu ve müfettişlerin görevleri maddeler halinde belirlenir. Müfettişler kanun, tüzük ve yönetmeliklerde verilen yetkilere dayanarak görevlerini yerine getirirler (Taymaz, 1993, s. 30).

Milli Eğitim Bakanlığı müfettişleri, Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Teşkilatı ve Vazifeleri Hakkında Kanun'un 10., Milli Eğitim Bakanlığı Teftiş Kurulu Tüzüğü'nün 5 ve 8., Yönetmeliğin 4,18,40,45 ve 50. maddeleri uyarınca Bakan adına denetleme ve soruşturma yapabilirler.

"Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Müfettişleri Kurulu Yönetmeliği"nin 34. maddesinde ilköğretim müfettişlerinin görevleri;

a) Rehberlik ve işbaşında yetiştirme,

b) Teftiş ve denetleme,

c) İnceleme,

d) Soruşturma olarak dört gruba ayrılarak bu görevlere giren işler ayrıntılı olarak ele alınmıştır.

Milli Eğitim Bakanlığı Teftiş Kurulu Tüzüğü'nün 8. maddesinde müfettişlerin görevleri aşağıdaki şekilde sıralanmıştır.

a) Bakanlık Teşkilatıyla bağlı ve ilgili kuruluşların her türlü faaliyet ve işlemleriyle ilgili olarak denetim, inceleme ve soruşturma işlerini yürütmek,

b) Mevzuatın uygulanmasından doğan sonuçlar üzerinde inceleme yaparak, görülecek yanlışlık ve eksiklerin giderilmesi ve düzeltilmesi yollarını araştırmak ve işlerin istenilen düzeyde yürütmesini sağlamak için alınması gereken önlemleri ve düşüncelerini raporla Bakanlığa bildirmek.

c) Öğretmenlerin, Milli Eğitim amaç ve ilkelerine uygun bir biçimde yetiştirilip yetiştirilmediğini, yetenek, bilgi ve beceri kazandırılıp kazandırılmadığını incelemek, araştırmak ve sonuçlarını rapor halinde Başkanlığa sunmak,

d) Görevlerini yaparken öğrendikleri yolsuzluklar için sorumlular hakkında tabi oldukları soruşturma usulüne uygun olarak gecikmeden soruşturmaya başlamak ve durumu derhal Başkanlığa bildirmek,

e) Bakanlığı ilgilendiren konularda yurt içinde ve dışında inceleme ve araştırmalar yapmak, görevlendirildikleri komisyon, seminer, toplantı ve benzeri mesleki çalışmalara katılmak,

f) Kanun, tüzük, yönetmelik ve diğer mevzuatla verilen görevleri yerine getirmek.

Bakanlık ve ilköğretim müfettişlerinin görevleri başlıca dört başlık altında ele alınabilir (Taymaz, 1993, s.39).

1) İnceleme-araştırma

2) Denetim (Ders-Kurum)

3) Rehberlik-mesleki yardım

4) Soruşturma (Adli-İdari)

Aşağıda bu görevler kısaca ele alınacaktır.

1) İnceleme-Araştırma

Eğitim sisteminde müfettişlerden beklenen görevlerden biri inceleme ve bilimsel araştırma yapmaktır. Geçerli ve güvenilir bilgiler bilimsel araştırmalarla elde edilir. Teftişte, amaçlara ulaşmak için yapılan çalışmalar incelenir ve bu amaçlara ulaşmayı engelleyen faktörler bulunarak önlemler araştırılır. (Taymaz, 1993, s.101).

Teftişte, inceleme, Milli Eğitim Bakanlığı Teftiş Kurulu Yönetmeliği'nde "mer'i kanun, tüzük, yönetmelik, karar ve genel tebliğlerin uygulamalarında görülen eksiklikler ve bunların düzeltilmesi yolları ile yeniden konulması gereken hüküm ve usuller hakkında görüş ve tekliflerin, Bakanlıkça tetkik ettirilen çeşitli konular hakkındaki düşüncelerin, şikayet ve ihbarlar üzerine yapılan tetkik ve soruşturmalar sonucunda cezia tatbikatı gerektirir hal görülmediğinde yapılacak işleme esas görüşlerin bildirilmesi amacıyla yapılır" şeklinde ifade edilmiştir. (Resmi Gazete, 1993, Sayı: 21717, s.17). İncelemede amaç varolan durumun ortaya konulmasıdır.

İnceleme çeşitli tekniklerden yararlanılarak yapılmaktadır. Bunlar, görüşme gözlem ve kaynak tarama teknikleridir.

Karasar'a göre (1982) araştırma, saptanan sorunlara güvenilir çözümler aramak amacı ile planlı ve sistemli olarak verilerin toplanması, çözümlenmesi, yorumlanarak değerlendirilmesi ve rapor edilmesi sürecidir. Diğer bir deyişle, araştırmada amaçlanan bilinmeyeni arama ve öğrenmedir.

Milli Eğitim Bakanlığı Teftiş Kurulu Yönetmeliği'nde araştırma; "Bakanlığın, amaçlarının daha iyi gerçekleştirilmesini, mevzuata, plan ve programa uygun çalışmasını, tüzük ve yönetmeliklerin hazırlanmasını, eğitim ve yönetimin geliştirilmesini hedef alan çalışmalar" şeklinde belirtilmiştir (Resmi Gazete, 1933, Sayı: 21717, s.15). Aynı yönetmeliğin 10. maddesinde müfettişin inceleme araştırma görev ve yetkisi şu şekilde açıklanmıştır.

1. Okullarımızda milli ülkülerimizin yaşatılması, birlik ve beraberliğin devamı, gençlerin ahlak disiplini içerisinde müsbet anlayışlı, çalışkan, hoşgörülü, karakter sahibi ve yararlı yurttaşlar olarak yetiştirilmeleri yönünde alınması gerekli önlemlere ilişkin inceleme ve araştırmaları yapmak,

2. Bakanlık teşkilatının her türlü faaliyet ve işlemlerinin teftiş, inceleme ve gerektiğinde soruşturmasını yapmak,

3. Öğrencilerimize milli değerlerimizin kavratılması, örf, adet, geleneklerimizin benimsetilmesi ve okulun bulunduğu yö-

renin bir kültür merkezi konumuna getirilmesi için çalışmaların geliştirilmesi yönünde rehberlik yapmak, öğretmen ve yöneticilerce gerekli planlama ve uygulamaların yapılıp yapılmadığını araştırmak,

4. Bakanlığı ilgilendiren konularla ilgili olarak, yurt içinde ve dışında inceleme ve araştırmalar yapmak,

5. Eğitim-öğretim konuları ile mevzuatın uygulanmasından doğan sonuçlar üzerinde incelemeler yapmak, görülecek yanlış ve eksikliklerin giderilmesi yollarını araştırmak ve işlerin düzen içinde yürütülmesini sağlamak için alınması gereken önlemleri belirlemek ve düşüncelerini bir raporla Başkanlığa bildirmek.

Bilimsel araştırmaların basamakları, sorunun farkına varma, sorunu tanımlama sorunun çözümüne ilişkin olasılıkları ortaya koyma, gözlenebilir doğrulayıcıları belirleme, deneme-değerlendirme ve yazımdır. (Karasar, 1982, s.13,14). Araştırma sürecinde müfettişlerin rolleri teknik bilgi ve becerilerle, bilimsel tutum ve davranışlardır. (Bozer , 1993, s.61). Teknik bilgi ve beceriler, araştırmayı yaparken gereksinilen araştırma yöntem ve teknikleri ile ölçme ve istatistik bilgileridir. Bilimsel tutum ve davranışlara açıklık, kuşkuculuk, yansızlık, sabırlılık, sistemlilik, özenlilik, esneklik, sadelik, dirişgenlik ve nesnellik örnek olarak verilebilir (Başar, 1993, s.62).

Müfettişlerin araştırmada veri toplarken en çok kullandıkları teknikler görüşme ve ankettir. Veriler daha sonra işlenir ve araştırma sonunda elde edilen bulgular yorumlanır. Özet, sonuç ve öneriler eklenerek araştırma raporu yazılır.

İlköğretim Müfettişleri Kurulu Yönetmeliği'nin 34/C maddesine göre ilköğretim müfettişlerinin inceleme ile ilgili görevleri şunlardır:

Kurul başkanlığınca verilen teftiş sırasında karşılaşılan konularda ilgili inceleme yapmak.

(1) Okul, öğretmen ve diğer personel ile ders araç ve gereçleri gibi ihtiyaçları tesbit ederek kurul başkanlığına bildirmek.

(2) "İlköğretim Kurumlarının Açılması ve Kapatılması Hakkında Yönerge" hükümlerine uygun olarak okullar ile dershanelerin açılma ve kapanmalarına dair inceleme raporu düzenlemek.

(3) Bölgesinde okula devam etmeyen öğrencilerin devamsızlık sebeplerini araştırarak, devama engel maddi ve manevi sebepleri tesbit etmek, giderilmesi yönünde tekliflerde bulunmak.

(4) İlköğretim kurumlarındaki teftiş sisteminin, eğitim-öğretim metodlarının teftiş ve değerlendirme raporlarının, diğer basılı defter ve kayıtlarının geliştirilmesi için çalışma yapmak, konu ile ilgili görüş ve tekliflerini kurul gündemine aldirmek üzere kurul başkanlığına bildirmek.

(5) İlköğretim kurumları ile ilgili mevzuatın ve programların uygulanması sırasında görülen aksaklıkları, karşılaşılan güçlükleri tespit etmek ve görüşlerini kurul başkanlığına bildirmek.

(6) Özel eğitime muhtaç çocukların tespitinin mevzuata uygun şekilde yapılıp yapılmadığını inceleyerek kurul başkanlığına bilgi vermek.

2. Denetim

Teftiş, en genel anlamda, kamu yararına davranışları kontrol etme sürecidir (Taymaz, 1993, s.1) Oğuzkan'a göre (1974) denetim, "eğitim ve öğretim çalışmalarının, yürürlükteki yasa, tüzük, yönetmelik ve genelgelere göre yapılıp yapılmadığının incelenmesi, yoklanması ve soruşturulması işidir. Kimi yazarlar teftiş ile denetim arasında farklılık olduğunu savunmaktadırlar. Bu yazarlara göre teftişte yapılan etkinliklerin mevzuata uygunluğu araştırılır, kontrole ve soruşturmaya dayanır ve daha çok yapılıp bitirilmiş işlerin incelenmesi esastır. Denetimde ise yönetimin daha iyi işlemesi ve gelişmesini sağlayıcı etkinlikler vardır ve devamlılık söz konusudur (Bilir, 1991, s.28).

Aydın'a göre (1986) denetim "örgütsel eylemlerin kabul edilen amaçlar doğrultusunda saptanan ilke ve kurallara uygun olarak işleyip işlemediğinin anlaşılması"dır. Çağdaş denetim, bir örgütün kuruluş amacı ile beraber örgütteki işgörenler ile çevredeki insanların gereksinimlerinin de karşılanmasını içeren etkinlikler bütünüdür (Gündüz, 1974, s. 54). Çağdaş yaklaşımda denetlenenlerin katıldığı araştırma ve değerlendirme sözkonusudur (Aydın, 1986, s.6). Klasik denetim ise kontrol ve raporlamaya dayalı, durum saptama ile sınırlı bir denetim türüdür. (Başar, 1993, s.15).

Denetimde amaçlara ulaşılabilmesi için uyulması gereken ilkeler şunlardır: Amaçlılık, planlılık, süreklilik, nesnellik, bütünlük, durumsallık, açıklık ve demokratiklik (Başar, 1993, s.9,10).

Milli Eğitim sistemi içinde denetim "ders" ve "kurum" denetimi olmak üzere iki şekilde yapılmaktadır. Ders denetimi öğretmenlerin eğitim ve öğretim etkinlikleri ile ilgili yetersizliklerinin incelenerek değerlendirilmesidir (Yalçınkaya, 1992, s.7; Taymaz, 1993, s.114). Ders denetiminin de, dersle ilgili hazırlıklardan, dersin değerlendirilmesine kadar tüm süreçler gözönüne alınır (Başar, 1993, s.82). Kurum denetimi, eğitim ku-

rumunun amaçlarını gerçekleştirmede kaynakları (madde ve insan) sağlama ve yararlanma durumunun incelenerek değerlendirilmesidir. (Yalçınkaya, 1992, s.6). Kurum denetiminde okulun eğitim ve yönetim süreçleri ile bunlarla ilgili kayıt ve işlemlerin yasal hükümlere uygun olup olmadığı denetlenir (Altıntaş, 1980, s.17; Taymaz, 1993, s.135).

İlköğretim Müfettişleri Kurulu Yönetmeliği'nin 34/b maddesi ilköğretim müfettişlerinin teftiş ve denetleme ile ilgili görevlerine ayrılmıştır. Buna göre ilköğretim müfettişleri:

Türk Milli Eğitiminin Genel Amaç ve Temel İlkelerine uygun olarak İlköğretim Amaçlarını gerçekleştirmek üzere gerekli çalışmalara katılmak ve katkıda bulunmak zorundadırlar. Bunun için;

(1) Türk Milli Eğitiminin Genel Amaç ve Temel İlkeleri ile İlköğretim amaçlarına göre öğrencilerin yetişme durumlarını, yetenek, bilgi ve becerilerini,

(2) İlköğretim kurumları ilk öğretim seviyesindeki kurs ve dersanelerdeki eğitim-öğretim görevlilerinin, yürürlükteki mevzuata göre çalışmalarını,

(3) Atatürk İlkeleri ve İnkılaplarının, İstiklâl Marşı'nın Atatürk'ün Gençliğe Hitabesi'nin ve Öğrenci Andı'nın öğretilme ve kavratılması durumunu,

(4) Bayrak törenleri ile anma ve kutlama törenlerinin usulüne uygun şekilde yapılıp yapılmadığını,

(5) Üst makamlardan gelen genelge, tebliğ ve emirlerin yerine getirilip getirilmediğini,

(6) Her yönü ile eğitim-öğretim ve yönetim çalışmalarını,

(7) Kurumun ve kurumdaki personelin kanun, tüzük, yönetmelik, yönerge ve programlarda belirtilen amaçlara ne dereceye kadar ulaştığını,

(8) Eğitim-öğretim ve yönetim görevlilerinin çevre ile karşılıklı münasebet ve etkilerini,

(9) Kurumdaki personelin yeterlik ve verimliliklerini,

(10) Öğrenci devamsızlığı konusunda gerekli işlemlerin yapılıp yapılmadığını,

(11) Okul ve sınıf kitaplıklarının mevzuatına uygun olarak çalıştırılıp çalıştırılmadığını,

(12) Okul-aile birliği, okul kooperatifi ve kantinin kuruluş ve çalışmalarının mevzuatına uygun olarak yürütülüp yürütülmediğini,

(13) Eğitici çalışmaların, yönetmeliğine uygun olarak yürütülüp yürütülmediğini,

(14) İlköğretim kurumlarına ait bina ve tesislerin amacına ve projesine uygun olarak kullanılıp kullanılmadığını,

(15) Uygulama bahçesi ve okul arazisinin amacına uygun olarak işletilip işletilmediğini teftiş etmek ve değerlendirmek. Teftiş ve değerlendirme sonucunda tespit edilen hususları, tavsiyeleri ile birlikte kurumun "Teftiş Defteri"ne yazmak, ayrıca teftiş raporu düzenleyerek kurul başkanlığına vermek.

(16) Teftiş ettikleri kurumlarda yönetici, öğretmen ve diğer personel hakkında sicil raporu düzenlemek.

(17) "Devlet Memurları Sicil Yönetmeliği"ne göre sicil amiri oldukları personel hakkında sicil raporu düzenlemekle görevlidirler.

3. Rehberlik-Mesleki Yardım

Rehberlik, bir insanın başka bir insana ya da gruba uyumunda, kendisini gerçekleştirmesinde en elverişli yolları bulabilmesi yolunda yapılan yardımların tümünü kapsayan bir etkinliktir. Rehberlik bir anlamda kişinin kendisini ve çevreyi tanımasında ve bu ikisini birleştirip kendisini gerçekleştirmesinde yardımcıdır.

Eğitimde rehberlik, karara giden yolda danışma hizmetleri olarak tanımlanabilir (Başar, 1993, s.55). Rehberlik müfettişin görevlerinden biridir. Tüm örgütlerde olduğu gibi eğitim örgütlerinde de çalışanların bir takım sorunları olabilir.

Bu nedenle rehberlikte sorunlara çözüm yolları aranmalıdır. (Taymaz, 1993, s.82). Sorunlara çözüm aranırken önce birey ve onun sorunu tanımalı, sorunla ilgili veriler toplanmalı, sorunlara ilişkin alternatif çözüm bulunarak bunlar değerlendirilmeli, en uygun olan çözüm planlı bir şekilde uygulanmalıdır (Taymaz, 1993, s.83).

Müfettişlerin diğer önemli bir görevi de mesleki yardımdır. Öğretmenlerin bilgilerini artırma, eksiklikleri varsa giderme, öğretim yöntem-

lerini geliştirme yolunda, mesleğe ve çevreye uyum sağlama bakımından yapılan yardımlara mesleki yardım denir. Mesleki yardımda amaç varolanın geliştirilmesidir. Ama meslekle ilgili yenilik ve gelişmeler ile mevzuattaki değişimlerden öğretmenleri haberdar etme de müfettişlerin mesleki yardım kapsamındaki görevleri arasındadır.

Müfettişlere yapılan mesleki yardım çalışmaları, hizmetiçi eğitim etkinlikleri olarak da algılanmalıdır (Başar, 1993, s.57). Hizmetiçi eğitim etkinlikleri uyarılma, geliştirme, değiştirme ve yükseltme eğitimlerini kapsar (Başar, 1993, s.58).

İlköğretim Müfettişleri Kurulu Yönetmeliği'nin 34/a maddesi müfettişlerin mesleki yardım ve işbaşında yetiştirme ile ilgili görevlerine ayrılmıştır. Bu görevler:

(1) Her öğretim yılı başında ve sonunda, ayrıca gerektiğinde öğretim yılı içinde öğretmenlerle mesleki toplantılar düzenlemek, eğitim, öğretim ve yönetim ile ilgili ortak problemlerin tespitinde ve çözümünde rehberlik etmek.

(2) İlköğretim kurumlarının teftişinden sonra, öğretmen ve yöneticilerle toplanmak. Eğitim-öğretim ve yönetim ile ilgili problemler varsa çözümünde rehberlik etmek.

(3) Mesleki yayınları ve meslekle ilgili gelişmeler ile mevzuat değişikliklerini takip etmek, bu konuda bölgesindeki öğretmen ve yöneticilere rehberlikte bulunmak.

(4) Stajyer öğretmenlerin yetiştirmelerine ve mesleğe hazırlanmalarına rehberlik etmek. Stajyer öğretmenlerin stajyerliklerinin değerlendirilmesi amacıyla kurulan komisyonlara başkanlık etmek.

(5) Anaokulu ve anasınıfı, uygulama sınıfı, alt ve özel sınıf öğretmenleri, birinci sınıf öğretmenleri, birleştirilmiş sınıf öğretmenleri ve meslekte yetersiz görülen öğretmenler ile vekil öğretmenlere öncelik vermek suretiyle, teftişi ile yükümlü buldukları bütün öğretmenlere mesleki yardımlarda bulunmak ve işbaşında yetiştirilmelerine rehberlik etmek.

4. Soruşturma

Kamu hizmetinde çalışan işgörenlerin yürürlükteki kanun, tüzük ve yönetmelik hükümlerine aykırı kusurları ve suç sayılan davranışlarının incelenmesi, soruşturulması ve sonuca bağlanması gerekmektedir (Taymaz, 1993, s.171). Kamu görevlilerinin soruşturulması görevlerini gereğince yerine getirebilme ve güvence içinde olma açısından diğer vatandaşların-

kinden farklıdır. Bu yüzden işledikleri suçlarla ilgili olarak haklarında soruşturmanın yapılması yönetsel makamların iznine bağlıdır. Devlet Memurları Kanunu'nun 24. maddesine göre, bir devlet memuru görevi sırasında işlediği bir suçtan dolayı doğrudan doğruya yargılanmamakta, önce çalıştığı kurumun müfettişleri tarafından ilk soruşturma yapılmakta, sonra rapor veya fezleke düzenlemektir.

Bir kamu işgöreninin yasalarda suç sayılan bir eylemi, yazılı olarak yapılan şikayetler, yazılı ve belgeli yapılan ihbarlar ve teftiş sırasında ortaya çıkan suç niteliği taşıyan davranışların belirlenmesi ile ortaya konulur (Taymaz, 1993, s.173). Kamu işgörenlerinin soruşturması iki şekilde yapılmaktadır.

Adli soruşturma, kamu işgörenlerinin görevleri sırasında veya görevleri ile ilgili işledikleri öne sürülen suçlardan dolayı Türk Ceza Kanunu ve ceza hükümlü diğer kanunların suç saydığı eylemler için, yasaların öngördüğü ayrıcalıklar dışında, yöneticiler ve görevlendirecekleri kişilerce Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'na göre yapılır (MMHKM, md.2).

Müfettiş teftiş sırasında adli soruşturma yapılmasını gerektirecek suç işlendiğini saptarsa, durumla ilgili olarak soruşturma izni ister. Adli soruşturma aşağıda sıralanan işlemlerle yapılır (Taymaz, 1993, s.176; Başar, 1993, s.67, 74).

A. Soruşturmaya Başlama

1. Soruşturma emrinin incelenmesi,
2. Suç sayılan eylemin ve suç türünün saptanması,
3. Varsa başka kurumlardan veya memur olmayan suç ortağının bulunması,

B. Soruşturmanın Planlanması

C. Delillerin Toplanması

1. Şikayetçi veya muhbirin dinlenmesi,
2. Bilirkişi görevlendirilmesi,
3. Sanık ifadesinin alınması,
4. Keşif ve arama yapılması,

D. Koruma Önlemleri

1. Elkoyma
2. Tutuklama
3. Görevden uzaklaştırma

E. Değerlendirme

F. Fezleke Hazırlama.

Disiplin soruşturması, kamu işgörenlerinin T.C.K. ve diğer ceza hükümlü kanunlar kapsamına girmeyen ama kamu hizmetlerinin gereği gibi yürütülmesine engel olan, uyulması zorunlu olan konular dışına taşan ve yasaklanmış fiil ve durumların incelenip soruşturulmasıdır (MEB, 1993, s.159). Disiplin soruşturmasının dayandığı kanunlar 657 sayılı DMK ile 1702 ve 4357 sayılı kanunlardır.

Bir kamu işgöreninin kusurlu bir harekette bulunduğu veya ihbar yoluyla, basın aracılığı ile, denetimler sırasında veya doğrudan doğruya öğrenilmesi hallerinde bu işgören ile ilgili olarak soruşturmanın yapılması gereklidir.

Disiplin soruşturması aşağıdaki şekilde yürütülür (Taymaz, 1993, s.192,MEB, 1993, s.161):

1. Soruşturma emrinin alınarak suç sayılan eylemin belirlenmesi,
2. Disiplin soruşturmasının planlanması,
3. Şikayetçi, muhbir veya tanığın dinlenmesi,
4. Evrak incelenmesi, delil toplanması ve değerlendirilmesi,
5. Sanığın ifadesinin alınması
6. İncelemenin yapılması,
7. Sonucun çıkarılarak raporun düzenlenmesi,

İlköğretim Müfettişleri Kurul Yönetmeliği'nin 34/d maddesinde müfettişlerin soruşturma ile ilgili görevleri belirtilmiştir. Buna göre müfettişler;

(1) Bu yönetmeliğin "Görev Alanları" bölümünde belirtilen kurumlarda çalışan öğretmen, yönetici ve diğer personel ile ilgili olarak kendilerine verilen konularda soruşturmaya başlamak ve süresi içinde tamamlayarak tekliflerini fezleke ve rapora bağlayıp kurul başkanlığına vermek.

(2) Bir olayın soruşturmasını yaptıkları sırada, aynı konuda başka muhakkik veya muhakkiklerin görevlendirilmesi halinde; soruşturmanın birleştirilmesi için durumu bir yazı ile kurul başkanlığına bildirmek.

(3) Başladıkları bir soruşturmayı çeşitli sebeplerle tamamlayamamaları halinde, durumu yazılı olarak kurul başkanlığına bildirmek.

(4) Gerekli gördükleri defter, evrak, belge ve bilgilerini, ilgili dairelerden istemek, görmek, incelemek, ve bunların örneklerini, sübut delil teşkil edenlerin asıllarını almak, asılları alınan belgelerin yerine müfettiş mühür ve imzası ile tasdikli birer örneğini dosyasında saklamak üzere ilgili daireye vermek.

(5) İlgililerin muhafaza ve sorumluluğu altındaki gizlilik de-receli de olsa her türlü evrak ve defterleri, para ve para hükmündeki senet, demirbaş eşya, ambar ve depolar ile kasa ve vezneyi görmek, incelemek, saymak, ve gerekirse mühür altına almak.

(6) Soruşturmalarda, şikayetçi, sanık ve tanıkların celbi ve dinlenmesi gibi soruşturmanın gerektirdiği her türlü işlemlerin yerine getirilmesinde, "Memurun Muhakematı Kanunu Muvakkat" ile "Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun hükümlerine göre hareket etmek.

(7) Aldıkları şikayet ve ihbar üzerine veya bizzat görmeleri halinde soruşturmayı gerektiren konularda doğrudan olaya el koymak ve soruşturma emri istemek.

(8) Düzenledikleri teftiş, inceleme ve soruşturma raporlarının birer nüshasını kendi dosyalarında muhafaza etmekle görevlidirler.

II. Müfettişlerin Yasal Görevlerinin Birbirleri ile Olan İlişkileri

Müfettişlerce yerine getirilmesi gereken ve yukarıda kısaca açıklanmaya çalışılan görevlerin birbirleri ile ilişkileri vardır. Ama bu görevler bazen birbirini tamamlamakta, bazen de birbirine ters düşmektedir. Bu bölümde bu ilişkiler tartışılacaktır.

1. Denetim-İnceleme ve Araştırma İlişkisi

Denetimde etkinlikler mevzuata ve örgütsel amaçlara ulaşma düzeyine bakılarak değerlendirilmektedir. Ders denetiminde dersin işlenişi ile ilgili tüm süreçler incelenirken, kurum denetiminde, eğitim kurumunun amaçlara ulaşmada madde ve insan kaynaklarını sağlamanın ve yararlanmasının incelenmesi söz konusudur.

Teftişte yapılan incelemede ise planla uygulama karşılaştırılarak, plandan sapma, ayrılık ve eksiklikler belirlenir ve zamanında durdurulur. Araştırma ile de eksikliklerin giderilmesi ve sistemin geliştirilmesine çalışılır. Ayrıca alanla ilgili yenilik ve gelişmeler izlenir. Müfettiş denetim görevini yerine getirirken bir yerde inceleme ve araştırma yapmakta, inceleme ve araştırma yaparken de sistemin işleyişini denetlemektedir. Öyleyse müfettişin denetim görevi ile inceleme-araştırma görevi arasında sıkı bir ilişkinin varlığı ve bu görevlerin birbirini tamamladığı söylenbilir.

2. Denetim-Rehberlik ve Mesleki Yardım İlişkisi

Denetim öğelerinin durum saptama, değerlendirme, düzeltme ve geliştirmeden oluştuğunu (Başar, 1993, s.7) kabul edersek ilk iki ögenin son ögenin gerçekleştirilmesinde bir aracı rolünü oynadığını söyleyebiliriz. Buradaki düzeltme ve geliştirme işlevi bir anlamda rehberlik ve mesleki yardım anlamına gelmektedir. O halde denetimle amaçlanan bir yönden denetlenen bireylerin eksiklik, hata ve kusurlarını saptayarak giderilmesini sağlamak, diğer yandan da sorunlarının çözümünde yardımcı olmaktır. Aynı zamanda bireylerin bilgi ve kültürlerini artırma ile yenilik ve gelişmelerden haberdar etme de denetimin amaçları arasındadır. Bu amaçların gerçekleşmesi ise rehberlik ve mesleki yardım sayesinde sağlanır. Burada müfettişlerin denetim görevi ile rehberlik ve mesleki yardım görevleri arasında doğrudan ilişkinin varolduğu söylenebilir. Daha doğrusu, mesleki yardım ve rehberlik denetimin bir boyutu olarak düşünülebilir.

3. Mesleki Yardım-Rehberlik ve İnceleme-Araştırma İlişkisi

Teftişte inceleme ve araştırma ile ortaya konan bireysel hata, eksiklik ve kusurlar mesleki yardım ve rehberlik ile giderilip düzeltilebilir. Öyleyse müfettişin mesleki yardım ve rehberlik görevi ile inceleme ve araştırma görevi birbirini tamamlar niteliktedir.

4. Denetim ve Soruşturma İlişkisi

Denetimin ilk aşamasında durum saptaması yapılır. Daha sonra durumla ilgili veriler toplanır ve bir değerlendirme yapılır. Yapılan bu değerlendirmenin sonucunda mevzuat hükümlerine aykırı, suç sayılabilecek davranışların varlığı belirlenirse bu eylemle ilgili soruşturma yapılarak rapor hazırlanır ve ilgililere sunulur. Bu durumda soruşturmanın, denetimi izleyen bir süreç olduğu söylenebilir.

5. İnceleme-Araştırma ve Soruşturma İlişkisi

Daha önce de belirtildiği gibi, Milli Eğitim Bakanlığı Teftiş Kurulu Yönetmeliği'ne göre, inceleme, teftiş ile ilgili mevzuatın uygulanmasında görülen eksiklerin belirlenmesi, şikayet ve ihbarlar üzerine tetkik ve soruşturmaların yapılması vb. gibi amaçlara dönük olarak yapılır. O halde inceleme sonucunda soruşturma konusu olabilecek eylemler belirlenebilir.

Diğer yandan yine aynı yönetmeliğe göre teftişte araştırma ile genel olarak teftişin geliştirilmesini sağlama ve alanla ilgili yenilik ve gelişmeleri izleyerek sisteme getirme amaçlanmaktadır. Bu durumda müfettişin araştırma görevi ile soruşturma görevi arasında doğrudan bir ilişkinin varlığından söz edilememektedir.

6. Mesleki Yardım-Rehberlik ve Soruşturma İlişkisi

Teftişte mesleki yardım ve rehberlik ile bireyleri geliştirme, eksiklik, hata ve kusurlarını giderme ve sorunlarının çözümünde yardımcı olma gibi amaçlar güdülmektedir. Bu durumda müfettiş bir yerde öğretmen ve rehber rollerini oynamaktadır. Soruşturmada ise bireylerin mevzuata aykırı, kusurlu ve suç sayılan davranışları incelenerek soruşturma yapılmaktadır. Adli soruşturmada müfettiş sorgu yargıcı yetkisini kullanmakta, idari soruşturmada ise soruşturmayı kurumun üst yöneticisi adına yapmaktadır. Burada müfettiş bir amir ve yargıç rolünün oynamaktadır.

Müfettişlerin öğretici-eğitici ve rehber olma görevleri ile bireylerle ilgili kararlar alan bir yönetici ve yargıç olma görevleri birbirleriyle çelişir nitelikte görülmektedir. Teftişle ilgili yapılan mesleki toplantılarda konuyla ilgili olarak, müfettişlerin asıl görevinin eğitim öğretim çalışmalarına yardımcı olmak olduğu, onların üzerinden soruşturma işlerinin alınması gerektiği ve soruşturma ile ilgili ayrı bir birimin kurulmasının yararlı olacağı belirtilmektedir (Taymaz, 1985, s.11)

SONUÇ

Türk eğitiminin bir alt sistemini oluşturan teftiş mevzuatımızda geniş bir yer verilmiştir. İlk olarak teftiş Anayasa güvencesi altına alınmıştır. Ayrıca çeşitli kanunlara, tüzük ve yönetmeliklere teftişle ilgili hükümler konulmuştur. Ancak bu düzenlemeler kanunlarda genel hatlarıyla yapılmış, tüzük ve yönetmeliklerde ise daha fazla ayrıntıya inilmiştir.

Eğitimde teftiş hizmetini yerine getirme yükümlülükleri olan müfettişlerin de yine kanun, tüzük ve yönetmeliklerden kaynaklanan görevleri vardır. Genel hatlarıyla inceleme-araştırma, denetim, rehberlik-mesleki yardım ve soruşturma olarak sınıflayabileceğimiz bu görevler arasında sıkı ilişkiler bulunmakta ve bu görevler birbirini tamamlamaktadır. Durum böyle olmakla birlikte müfettişlerin soruşturma görevleri ile rehberlik-mesleki yardım görevleri birbiriyle çelişir görünmektedir.

KAYNAKÇA

- Altıntaş, Resim.** "Liselerde Kurum Teftişi" (*Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*) A.Ü. Eğitim Fakültesi, Ankara 1980
- Aslan, Battal,** *Eğitimde Teftiş* 1989.
- Aydın, Mustafa.** *Çağdaş Eğitim Denetimi* İm Eğitim Araştırma Yayın Danışmanlık A.Ş. 2. Baskı, Ankara 1986.
- Başar, Hüseyin,** *Eğitim Denetçisi, Roller, Yeterlikleri, Seçilmesi, Yetiştirilmesi* Ankara: 1993.
- Başaran, İbrahim E.** *Örgütlerde İşgören Hizmetlerinin Yönetimi* A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, No: 139. Ankara:1985.

- Bilir, Mehmet.** "Temel Eğitim Müfettişlerinin Yetiştirilmesi" (*Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*) A.Ü. Eğitim Fakültesi, Ankara 1982.
- "Türk Eğitim Sisteminde Teftiş Alt Sisteminin Yapı ve İşleyişi" (*Yayınlanmamış Doktora Tezi*) A.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara. 1991.
- Bursahoğlu, Ziya** "Eğitim Yöneticisinin Yetiştirilmesinde Yeni Sorunlar" A.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi, 1973.
- Gündüz, Nihat.** *Kalkınma İçin Sistemci Denetim*, Kardeş Matbaası, Ankara 1974.
- Karaman, Yasemin** "Eğitim İşgörenlerin Disiplin Sorunları", Doktora Ders Ödevi, A.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1993.
- Karasar, Niyazi.** *Bilimsel Araştırma Yöntemi, Kavramlar, İlkeler, Teknikler*, Bilim Kitap Kırtasiye Ltd. Şti. Ankara 1986.
- Keleş, Onur Bağlum.** "Teftişle İnceleme ve Araştırma" Doktora Ders Ödevi, A.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1993.
- Oğuzhan, Ferhan** *Eğitim Terimleri Sözlüğü* Türk Dil Kurumu, Ankara 1974.
- Öz, Feyzi, M.** "Türk Eğitim Sisteminde İlköğretim Müfettişlerini Yeterlikleri" (*Yayınlanmamış Doktora Tezi*) A.Ü. Eğitim Fakültesi, Ankara 1978.
- Seçkin, Nezahat,** "Milli Eğitim Bakanlığı Müfettişlerinin Yeterlikleri", (*Yayınlanmamış Doktora Tezi*), A.Ü. Eğitim Fakültesi, Ankara, 1978.
- Taymaz, Haydar.** "Eğitim Sisteminde Müfettişler ve Soruşturma Yapma Görevleri" *Çağdaş Eğitim Dergisi*, Sayı 101. Haziran 1985.
- *Teftiş Kavramlar İlkeler Yöntemler*, Ankara 1993.T.C. Anayasası, 1982.
- Tekışık, Hüseyin, H. Erol, Ü. Karabıyık.** *Milli Eğitimle İlgili Yönetmelikler Üner Yayınları*, Ankara: 1986.
- *Milli Eğitimle İlgili Kanunlar*, Üner Yayınları, Ankara.
- Yalçınkaya, Mustafa.** "Ortaöğretimde Kurum Denetimi" (*Yayınlanmış Doktora Tezi*), A.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara 1992.